

УТВЪРЖДАВАМ!

ландш. арх. Добрина Андреева

директор

Заповед № РД 12- 460 /09.09.2021 г.

ПРОГРАМА

ЗА РАБОТА ПО

**МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО
ОБХВАЩАНЕ И ЗАДЪРЖАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА
ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И
УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ /ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 /08.06.2018
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 ОТ 8 ЮНИ 2018 Г. ЗА СЪЗДАВАНЕ И
ФУНКЦИОНИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА
ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ
Обн. ДВ. бр.50 от 15 Юни 2018г. и
АЛГОРИТЪМ МЕЖДУ ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА
УЧИЛИЩНОТО И ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ И
ДИРЕКЦИИТЕ „СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ“ ПО ОТНОШЕНИЕ
ОСИГУРЯВАНЕ ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА
ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ/**

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Въведение
2. Анализ на причините, водещи до риск от отпадане от училище.
3. Подходи за справяне с проблема.
4. Цели на програмата.
5. Задачи и дейности по програмата.

I. Въведение

Въвеждането на общ Механизъм и програми за идентифициране на деца в риск от отпадане от училище се налага поради разбирането, че реален резултат за намаляване броя на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност. Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещото на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини, броя на преждевременно напусналите, следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления.

Причините за допуснатите отсъствия и отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда цялостно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане. Необходимо е своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане.

Настоящата програма е разработена в контекста на изискванията на новия Закон за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) чл. 263, т. 8 и съгласно Наредбата за приобщаващото образование. При разработване на програмата са използвани насоките дадени в Националната стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г. Тази стратегия е обвързана с политики и цели, заложили в ключови европейски документи и инициативи, насочени срещу бедността и социалното изключване на младежта. Така политиката на България се хармонизира с предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020”, със следните заложили основни визии:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Чрез приобщаващото образование образователната система се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето следва да се адаптира към системата;
- Различията между децата трябва да се приемат като източник на многообразие и богатство, а не като на проблеми;
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване на всички ученици.

ДЕЙНОСТИ СЪГЛАСНО МЕХАНИЗМА ЗА УЧЕБНАТА 2020/2021 Г.

1. Директорът на СГСАГ предлага на педагогическите специалисти включването им в екипите за обхват (съгласно чл. 3, т. 12 от Постановлението). В екипа предложението е да бъде включена Невена Минчева, психолог и Екатерина Примова – педагогически съветник.

2. Директорът на СГСАГ, с помощта на членовете на предложени екип при установена нужда идентифицира индивидуалните потребности на детето и прави предложение до съответната дирекция „Социално подпомагане” за вида на помощта, от която се нуждае детето (т. 12 от Постановлението - **Екипите за обхват се сформират и актуализират ежегодно**).

3. Директорът организира изпълнението на дейностите от Механизма според чл.5, ал.9, т.1 на училищно ниво.

4. Предоставя необходимата информация на началника на РУО София-град.

С цел ранно диагностициране на ученици, застрашени от отпадане от образователната система, в СГСАГ е създадена Програма превенция на рисковите фактори, която е част от цялостната училищна политика за създаване на позитивна училищна атмосфера и ефективно функционираща училищна среда. Програмата е част от създадения Механизъм (**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 от 8 ЮНИ 2018 г.**)

II. Анализ на причините за отпадане на ученици от образователната система.

Причините, водещи до напускане на ученици от училище, са няколко. Те обуславят и рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане.

Рискови фактори са:

- икономически - затруднен достъп до образование поради включване на децата в прехраната на семейството поради безработица и ниски социални доходи;
- семейни – свързани с родителска незаинтересованост, конфликти в отношенията, кризи в семейството, отрицателно въздействие на семейната среда, ниско образование на родителите, домашно насилие, налагане на строги наказания, рискова приятелска среда и др.;
- образователни – трудности при усвояване на учебното съдържание, ниска мотивация, слабости в методиката на преподаване и организацията на обучение, липса на възможности за кариерно ориентиране и консултиране и др.;
- здравословни – при деца със специални образователни потребности в училище;
- етнокултурни – етнокултурно многообразие в българската образователна система.

Трябва да се отбележи, че с тази програма се полага началото на система за активно наблюдаване, изследване и участие на учителите и ръководството на училището в разрешаването на този проблем с активното съдействие на родителите.

През учебната 2020/2021 г. в СГСАГ няма отпаднали ученици.

Като най-чести причини за допускане на неизвинените отсъствия класните ръководители посочват закъсненията за часове, отсъствията на пътуващите ученици, бягства от час поради ниска мотивация за учене.

2.1. Индикатори за идентифициране на дете в риск от отпадане от училище:

- Промяна в поведението на ученика – ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в класа; понижаване на интереса към учебния процес и други (по наблюдение на учители, класен ръководител, съученици, психолог, родители);
- Наблюдение върху семейството от педагогическите специалисти – нездравословна семейна среда;
- По даден сигнал от други институции – отдел „Закрила на детето“; Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и др.;
- Отчитане на традиции, нрави, обичаи на конкретен етнос, към който принадлежи ученикът.

III. Подходи за справяне с проблема:

- Своевременно информирание на родителите за отсъствията и успеха на учениците;
- Съвместни дейности с родителите за преодоляване на проблема с отсъствията на учениците и непосещаването на училище;
- Повишаване участието и ангажираността на родителите в училищни мероприятия;
- Включване на учениците в занимания по интереси;
- Социализиране на децата и учениците, за които българският език не е майчин;
- Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от отпадане ученици;
- Провеждане на беседи по здравно и гражданско образование в часа на класа от класните ръководители и МКБППМН и Детска педагогическа стая при 04 РПУ - за превенция на зависимости, трафик на хора и др.;
- Провеждане на консултации с психолог/педагогически съветник или друг помагач професионалист в зависимост от индивидуалните потребности на ученика;
- Организиране на срещи с работодатели с цел мотивиране на учениците да посещават училище и да усвояват учебния материал, като условия за успешна бъдеща реализация;
- Контрол относно изпращане на уведомителни писма до дирекция „Социално подпомагане“;
- Разработване и прилагане на мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на самоуправление при обучение в присъствена форма;
- Разработване на процедура за контрол на редовното и точно отразяване и нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация;
- Актуализиране на Механизма за противодействие на училищния тормоз;
- Подпомагане дейността на учителите при работа с деца със СОП;
- Подпомагане работа по проекти, търсене на партньорства с фирми и институции;
- Провеждане на консултации по учебните предмети;
- Провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност - отбелязване на различни празници;
- Използване на интерактивни методи на преподаване;
- Повишаване квалификацията на учителите;
- Подобряване на МТБ и други.

IV. Цели на програмата

Главна цел – Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

➤ Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност;

Индикатор за постигане – намаляване на отсъствията по неуважителни причини

➤ Създаване на положителни нагласи към учебния процес.

Индикатор за постигане – повишаване на успеха на застрашените от отпадане ученици

V. Дейности по програмата

дейности/задачи	отговорник	срок	индикатори
I. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА БЕЗПРИЧИННИТЕ ОТСЪСТВИЯ			
1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, позитивна атмосфера на взаимоотношения и управление. Разработване и изпълнение на политики в училището.			
1.1. Актуализиране на Стратегията за развитие на училището 2021-2022 г.		м.септември 2021 г.	
1.2. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на отсъствията на учениците /ежемесечни справки/	Заместник директори	2021/2022	Брой отсъствия Брой преместени ученици
1.3. Дейности на класния ръководител: <ul style="list-style-type: none"> • Разработва при необходимост план за действие относно ученик, допуснал голям брой отсъствия по неуважителни причини, застрашен от отпадане или второгодник; • Информира родителя за допуснатите отсъствия от ученика; • Информира дирекция „Социално подпомагане“ за ученици, допуснали повече от 5 /пет/ отсъствия по неуважителни причини в рамките на един месец; • Задължава ученика да уведоми своевременно при необходимост да 	Класни ръководители	целогодишно	Брой разработени планове; Брой изпратени съобщения до родители; Брой проведени общи родителски срещи и индивидуални консултации

<p>отсъства по здравословни причини и в срок от 3 (три) дни след завръщане на училище да представи медицински документ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предварително получава: ✓ бележка от спортен клуб за участието на ученик в спортна изява; ✓ заявление от родител, подадено до Директора за отсъствие на ученика по уважителни причини; ✓ ксерокопие от разрешение на Директора, подадено за отсъствие на ученика по уважителни причини; • Ежемесечно попълва електронния дневник с отсъствията на ученика; • При системни отсъствия по неуважителни причини и системно нарушаване на дисциплината класният ръководител уведомява родителя чрез забележка в електронния дневник и/или по електронна поща; • Учителите, провеждащи консултации по съответния предмет, уведомяват класния ръководител и родител, ако ученикът отсъства; • Провежда индивидуални консултации с ученици и техните родители съобразени с техните проблеми; • Провежда в ЧК беседи, в съответствие с плана на класа. <p>1.4. Създаване на екип за личностна подкрепа.</p>	<p>Директор, психолог, педагогически съветник, учители</p>	<p>целогодишно</p>	
<p>1.4. Дейности на училищния психолог/педагогически съветник:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на обучения, 	<p>Психолог и педагогически съветник</p>	<p>целогодишно</p>	<p>Брой обхванати ученици спрямо</p>

свързани с превенцията на риска от преждевременно напускане на училище;			общия брой ученици в гимназията
1.5. Актуализиране на регистъра на ученици, застрашени от отпадане и набяязване на мерки за работа с тях.	Класни ръководители, психолог, педагогически съветник	30.11.2021	Изготвен регистър
1.6. Подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна според Алгоритъм за взаимодействие между институциите от 09.05.2019 г. Видът и формите на обучение, конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с плана за подкрепа на ученика.	Класни ръководители, психолог	целогодишно	
1.7. Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности – клубове по интереси, СИП и др..	Ръководители на групи	целогодишно	Брой обхванати ученици
1.8. Дейности за въздействие върху вътрешната мотивация на ученика: - обсъждане на възникнал проблем от ученика и класния ръководител и получаване на подкрепа за разрешаването му; - използване на посредник при решаване на конфликт в училище; - индивидуална подкрепа от личност, която ученикът уважава (наставничество).	ЗДУД, психолог, педагогически съветник, класен ръководител	целогодишно	
2. Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и за предотвратяване на преждевременното напускане на училище.			
2.1. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на	Директор, Комисия по квалификационната дейност.	Съгласно плана за квалификационната дейност	

училище;			
2.2. Иновативност при преподаване на материала чрез електронни уроци, интерактивни методи, фокус върху практическата насоченост;	Главни учители, учители, председатели на МО	целогодишно	
2.3. Планиране и реализиране на ориентирано към потребностите на всеки ученик обучение;	Учители, класни ръководители	целогодишно	
2.4. Анализирани на: <ul style="list-style-type: none"> резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати; резултатите получени от оценяването на входните нива от учителите 2021/2022 г. резултатите от изходните равнища, олимпиади, конкурси и ДЗИ, НВО и набелязване на мерки за повишаване на успеваемостта. 	Класни ръководители	целогодишно	
3. Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП			
3.1. Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП - осигуряване на допълнителна подкрепа.	Учителите, работещи с деца със СОП Ресурсните учители	целогодишно	Брой разработени планове
II. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			
1. Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
1.1. Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничество с училищното ръководство: <ul style="list-style-type: none"> активно включване на родители от Обществения съвет в дейности по превенция на рискове от отпадане на ученици; активно включване на родители в подготовката и провеждането на училищни 	Ръководство, всички педагогически специалисти	целогодишно	

<p>мероприятия;</p> <ul style="list-style-type: none"> • актуализиране на състава на училищното настоятелство; • провеждане на Ден на отворените врати и Панорама на специалностите – месец март 2022 г. 			
1.2. Сътрудничество с различни институции - Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето” и др.	Директор, ЗДУД, психолог, педагогически съветник	целогодишно	Брой срещи
1.3. Планиране на дейности от класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране.	Класен ръководител	целогодишно	Брой дейности
1.4. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици. Създаване на група „От връстници за връстници“ в изпълнение на Национална програма за превенция на ПАВ.	Психолог, педагогически съветник	целогодишно	Брой инициативи
1.5. Организиране на благотворителни акции за подпомагане на социално слаби ученици.	Всички педагогически специалисти	целогодишно	
2. Участие и ангажираност на учениците в живота на класа и на училището			
2.1. Актуализиране състава на Ученическия парламент чрез включване и на ученици с прояви на агресия, с отсъствия и с наложени наказания.	Ръководител на Ученическия парламент, психолог, педагогически съветник	Ноември 2020	Брой ученици
2.3. Включване на ученици с прояви на агресия, с отсъствия и наложени наказания в провеждането на извънкласни и извънучилищни дейности.	Класни ръководители, учители	целогодишно	Брой ученици
3. Дейности на екипите за обхват за съвместна работа на институциите:	Директор, ЗДУД, психолог,	целогодишно	

<ul style="list-style-type: none"> • регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на действията им при налагане на законови санкции на родителите, чиито деца не посещават училище; • обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия на учениците; • обвързването на екипите за обхват с конкретни образователни институции от прилежащия район. 	<p>педагогически съветник, класни ръководители, медицинско лице</p>		
<p>III. ОТЧЕТ НА ИЗВЪРШЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ И ПРЕДПРИЕТИТЕ МЕРКИ ПО ПРОГРАМАТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА БЕЗПРИЧИННИТЕ ОТСЪСТВИЯ, ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ И ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ</p>			

Съгласно изготвената от екипа Програма за превенция на ранно напускане на СГСАГ „Хр. Ботев“ маркери за идентифициране на дете в риск от отпадане са следните: промяна в поведението на ученика – ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в класа; понижаване на интереса към учебния процес и други (по наблюдение на учители, класен ръководител, съученици, психолог, педагогически съветник, родители); наблюдение върху семейството от педагогическите специалисти – нездравословна семейна среда; подаден сигнал от други институции – отдел „Закрила на детето“, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и др. Към настоящия момент не са постъпвали сигнали от други институции за ученици, застрашени от отпадане. При забелязани признаци на гореспоменатите индикатори в СГСАГ се осъществява екипна работа по всеки отделен случай, като се провеждат срещи с ученика и родителя със ЗДУД, класен ръководител, психолог и при необходимост учител, който преподава на детето.

Подходите, които най-често се използват за справяне с възникналия проблем са следните:

- Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците;
- Регулярно провеждане на родителски срещи.
- Съвместни дейности с родителите за преодоляване на проблема с отсъствията на учениците;

- Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици от учителите за всеки учебен час;
- Повишаване участието и ангажираността на родителите в училищни мероприятия;
- Включване на учениците по проекти;
- Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от напускане ученици;
- Провеждане на беседи по здравно и гражданско образование в часа на класа от класните ръководители и представители на МКБППМН;
- Провеждане на консултации с психолог или друг помагач професионалист в зависимост от индивидуалните потребности на ученика;
- Организиране на срещи с работодатели с цел мотивиране на учениците да посещават училище и да усвояват учебния материал, като условия за успешна бъдеща реализация;
- Разработване и прилагане на мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителски общности – създаден е Обществен съвет, съгласно ЗПУО;
- Ежемесечен контрол на редовното и точно отразяване и нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация;
- Актуализиране на членовете на Координационния съвет съгласно Механизма за противодействие на училищния тормоз.
- Подпомагане дейността на учителите при работа с деца със СОП. Провеждане на редовни консултации по учебните предмети;
- Провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност - отбелязване на различни празници;
- Повишаване квалификацията на учителите;
- Популяризиране на добрите постижения на учениците, на училищните празници и извънкласни мероприятия в училищния вестник „Ботевец“;

IV. ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ЗА ЗАДЪРЖАНЕ НА УЧЕНИЦИ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА ПРИ ОБУЧЕНИЕ В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА

- Здравно образование, свързано с възрастта - информиране на учениците за симптомите, разпространението на вируса Ковид 19 и поведение в случай на заразяване;
- Осигуряване на безопасна работа в училище и разясняване на необходимостта от преминаване към работа в електронна среда при въведена извънредна епидемиологична обстановка;

- Предупреждаване на учениците за правилата за безопасно използване на интернет;
- Адаптиране на училищните политики към спецификите на обучение в електронна среда;
- Осъществяване на непрекъснатост на учебния процес чрез прилагане на стратегии за онлайн-обучение;
- Оказване на специфична помощ при нужда на уязвими групи;
- Работа с родителите – запознаване с предприетите противоепидемични мерки и съдействие за осигуряване на дигитални устройства;
- Осигуряване на помощ за справяне със стреса в условията на противоепидемична обстановка – разясняване на мерките за собствена безопасност, запознаване с концепцията за социално дистанциране, включване на здравни теми в часовете на класа и по други предмети, въвеждане на часове по медийна грамотност, осигуряване на спокойна атмосфера за учене и редуциране на проявите на тревожност.

Съгласно писмо на заместник-министъра на образованието и науката от 14.12.2020 г. по Механизма за предотвратяване на отпадане на ученици от образователната система е належащо дейностите да бъдат насочени към:

- **за преодоляване на натрупаните пропуски на учебното съдържание следва да се организира допълнително обучение за ученици в риск от отпадане, както и други форми на обща и допълнителна подкрепа.**

Настоящият механизъм е приет на заседание на педагогическия съвет като решението е вписано в протокол № 18 от 09.09.2021 г.

Секретар на педагогическия съвет:.....
/инж. Анна Георгиева/

Изготвили:
Невена Минчева

/...../
Екатерина Примова:

/...../

09.09.2021 г.